

Fundacja Uniwersyteckich
Poradni Prawnych

Białystok – Warszawa 11 grudnia 2013 r.

**NOTATKA ZE SZKOLENIA T4T
PRZEPROWADZONEGO PRZEZ
FUNDACJĘ UNIWERSYTECKICH PORADNI PRAWNYCH**

1. Miejsce: siedziba Fundacji Uniwersyteckich Poradni Prawnych, ul. Szpitalna 5 lok. 5, 00-031 Warszawa

2. Termin: 5 – 7 lipca 2013 r.

3. Prowadzące: trzy trenerki: dr Katarzyna Furman-Łajszczyk, Magdalena Klauze, dr Magdalena Olczyk

4. Uczestnicy/czki szkolenia: 20 osób, w tym osoby pracujące w organizacjach pozarządowych zajmujących się poradnictwem prawnym i obywatelskim, członkowie/członkinie Klinik Prawa oraz doradcy/doradczynie z Biur Porad Obywatelskich

5. Cel szkolenia: upowszechnienie idei poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce, w oparciu o wybrane elementy modelu nieodpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego wypracowane w ramach Projektu. Ponadto celem szkolenia, obok przekazania przedmiotowej wiedzy, jest przedstawienie umiejętności potrzebnych do świadczenia usług w ramach systemu nieodpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce. Szkolenie stanowić ma efektywne narzędzie, dające podstawę do prowadzenia szkoleń dla przyszłych trenerów, którzy chcieliby w przyszłości upowszechniać ideę bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce oraz uczyć członków/członkinie instytucji i organizacji zajmujących się poradnictwem, tego w jaki sposób efektywnie i profesjonalnie świadczyć usługi z zakresu poradnictwa.

6. Program:

Piątek – 5 lipca 2013 rok/12 lipca 2013 rok	
Do 14.00	Przyjazd uczestników/uczestniczek szkolenia i zakwaterowanie w Hotelu „Gromada” („Dom Chłopa”)
13.50	Spotkanie przy recepcji w Hotelu „Gromada” i wspólne wyjście na obiad do restauracji „Zgoda”
14.00 – 15.00	Obiad – restauracja „Zgoda”
15.00 – 16.00	Warsztat I – wstępny – „Model poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Fundacja Uniwersyteckich
Poradni Prawnych

16.00 – 16.15	Przerwa kawowa
16.15 – 18.15	Warsztat II – „Model poradnictwa prawnego i obywatelskiego c.d.”
18.15 – 19.30	Kolacja
Sobota – 6 lipca 2013 rok/13 lipca 2013 rok	
8.00 – 9.00	Śniadanie w Hotelu „Gromada” („Dom Chłopa”)
9.00 – 11.00	Warsztat III – „Zasady świadczenia pomocy – ułgodawcy”
11.00 – 11.15	Przerwa kawowa
11.15 – 13.15	Warsztat IV – „Zasady świadczenia pomocy - beneficjenci”
13.15 – 14.30	Obiad w restauracji „Zgoda”
14.30 – 16.30	Warsztat V – „Zasady świadczenia pomocy – metody udzielania porad”
16.30 – 16.45	Przerwa kawowa
16.45 – 18.45	Warsztat VI – „Zasady świadczenia pomocy – reguły”
18.45 – 20.00	Kolacja w restauracji „Zgoda”
Niedziela – 7 lipca 2013 rok/14 lipca 2013 rok	
8.00 – 9.00	Śniadanie w Hotelu „Gromada” („Dom Chłopa”)
9.00 – 11.00	Warsztat VII – „Świadczenie porad – założenia organizacyjne i administracyjne”
11.00 – 11.15	Przerwa kawowa
11.15 – 13.15	Warsztat VIII – „Świadczenie porad – założenia organizacyjne i administracyjne c.d.”; podsumowanie szkolenia, rozdanie certyfikatów, ewaluacja szkolenia
13.15 – 14.30	Obiad w restauracji „Zgoda”
14.30	Wyjazd uczestników/uczestniczek szkolenia

7. Przebieg szkolenia:

Szkolenie przebiegło zgodnie z programem. Podczas szkolenia jego uczestnicy i uczestniczki przekazali prowadzącym trenerkom wiele cennych uwag. W związku z tym, że podczas szkolenia rozdawana była ankieta ewaluacyjna, najważniejsze wnioski zostały zawarte właśnie w ankiecie. Poniżej przedstawiamy wybrane i najczęściej powtarzające się z nich, sformułowane w postaci odpowiedzi na pytania ankietowe.

a) Jak oceniasz przedstawione podczas warsztatów podstawowe założenia modelowe PPIO?

- Przejrzyste, przemyślane, poruszające kwestie dokładnego określenia poradnictwa obywatelsko-prawnego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- Część założeń przedstawionych podczas warsztatów jest warta propagowania, część nie.
- Poprawne, obiecujące, ale szkolenie dało mi poczucie, że nie są to założenia ostateczne, więc obawiam się zmian, które mogą zajść poza moją wiedzę i akceptacją.
- Obiecujące aczkolwiek niedookreślone.
- Jako niedopracowane, nierealne do zrealizowania w takiej formie, w jakiej zostały przedstawione, nie są one dostosowane do potrzeb rynku.
- Istotnym punktem jest to, iż został wybrany konkretny model, który zakłada sprecyzowane założenia. Zalecałabym większe skonkretyzowanie pewnych aspektów jak m.in. które jednostki kwalifikować się będą do modelu – czy organizacje wyłącznie niepubliczne czy publiczne też?

b) Czy:

b1) Uważasz, że zaprezentowane koncepcje są warte propagowania?

- Zdecydowanie tak, wskazane i omówione koncepcje stanowią całościowe ujęcie problemu i ich eliminację. Potrzebne do właściwego i efektywnego poradnictwa prawnego, obywatelskiego z niewielkim zastrzeżeniem iż katalog usługodawców powinien zostać poszerzony o kliniki prawa w ramach uniwersytetów publicznych.
- Nie, są one w pewnych aspektach wybrakowane.
- Jako zarys koncepcji do dalszej dyskusji.
- Jeśli zostanie przygotowany ostateczny model poradnika prawnego i obywatelskiego to jak najbardziej tak!
- Tak, generalnie projekt jest bardzo słuszny i miejmy nadzieję, że wejdzie on w życie.
- Nie do końca, zbyt mały nacisk na propagowanie idei poradnictwa obywatelskiego.

b2) Dostrzegasz potrzebę wprowadzenia w nich jakiś zmian lub uzupełnień (jeśli tak, to jakich?)

- Zmiana całego systemu a raczej jego przewartościowanie.
- Wyraźnie określić zakresy przedmiotowe, metody i środki realizacji porad obywatelskich i prawnych.
- Uważam, że model powinien przewidywać 2 ścieżki (jedną dla organizacji pozarządowych, drugą dla klinik), którym nie wystarczy określenie kryterium przedmiotowego przyjmowanego sporu.
- Dobrze by było, gdyby ustawa definiowała pojęcie doradcy prawnego i obywatelskiego, oraz wprowadzała obowiązek ubezpieczenia za nie udzielenie prawidłowej porady prawnej. Zmusiłoby to do stworzenia produktu dla ubezpieczycieli.
- Określenie jakości udzielanych porad.
- Rozszerzenie koncepcji poradnictwa obywatelskiego.
- Jasne określenie dotyczące beneficjentów, uważam, że poradnictwo powinno być skierowane do wszystkich potrzebujących bez badania ich dochodu.
- Doprecyzować katalog usługodawców pod kątem spełniania wymogów formalno-

prawnych.

- Wyjaśnienie kwestii kto może udzielać porad obywatelskich, jakich świadectw będzie potrzebować taka osoba.
- Zabrakło mi w modelu odniesienia się czy podmioty (organizacje) będące w modelu będą objęte jakkolwiek tajemnicą „zawodową” wobec organów publicznych w związku z rozwiązywaniem i udzielaniem poradnictwa PiO.

b3) Byłabyś/byłbyś gotów w ramach swojej działalności (organizacji, w ramach której działasz) pracować na przedstawionych zasadach?

- Zdecydowanie tak. Obecnie w ramach poradni w której udzielam porad prawnych funkcjonuję na podobnych zasadach z tą różnicą iż na co dzień borykamy się z problemami finansowania, które w proponowanych rozwiązaniach byłyby wyeliminowane z wiadomych powodów (finansowanie ze środków publicznych).
- Tak.
- Tak, chętnie, po dalszym uzupełnieniu.
- Tak, po dopracowaniu przestrzeni dla doradców obywatelskich.
- Nie, nie są one dostosowane do istniejących potrzeb.

c) Czy przy funkcjonowaniu obecnie różnorodnych form organizacyjnych podmiotów świadczących poradnictwo prawne i obywatelskie, udzielanych na różnych zasadach, widzisz szanse wprowadzenia zunifikowanej formuły takiego poradnictwa na terenie całego kraju?

- Oczywiście tak.
- Z określeniem 2 lub 3 ścieżek – tak.
- Widzę szanse, o ile model wyłuszcza jedynie ogólne standardy, które połączą już istniejące struktury. Szkolenie udowodniło, że z ogólnymi standardami wszyscy się zgadzamy/tak, model jest na tyle pojemny i elastyczny, by każda forma porad znalazła swoje miejsce.
- Poradnictwo prawne – tak, obywatelskie – niekoniecznie.
- Tak, jest to możliwe ale w przypadku zminimalizowania formuły do podstawowych aspektów organizacyjnych bez ingerowania w wewnętrzną działalność tych organizacji i ich odrębność.
- Nie ma takiej możliwości, za bardzo różnią się organizacje świadczące pomoc.
- Uważam, że wprowadzenie zunifikowania jest konieczne, natomiast nie widzę możliwości jego wprowadzenia ponieważ instytucje, które miałyby brać udział w modelu nie są jednolite, a to powoduje, że bardzo trudno znaleźć wspólny mianownik.

d) Komu w Twojej ocenie należałoby zapewnić dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej? Czy uważasz za słuszne kryteria zaproponowane podczas warsztatów?

- Każdemu, kto tego potrzebuje. Nie widzę potrzeby wprowadzania kryterium dochodowego. Myślałam, że na warsztatach w pierwszej kolejności dowiem się, jakie

kryteria proponuje model. Dowiedziałam się jakie kryteria proponują uczestnicy warsztatu, ale nie wiem czy to i w jakim zakresie przekłada się na model. Uważam, że na to miejsce było na konsultacjach dot. modelu.

- Potrzebującym, bez względu na wiek, płeć, orientację i status majątkowy.
- Osobom fizycznym, które z różnych powodów nie korzystają z pomocy płatnej.
- Zdecydowanie kryteria wskazane podczas warsztatów, wyczerpują katalog cech jakimi powinni cechować się beneficjenci. Kryterium majątkowe – jakkolwiek kontrowersyjne – w moim mniemaniu jest również zasadne.
- Cenzus majątkowy, sprawy pilne, - tak. Nie zgadzam się z poglądami wprowadzania nieodpłatnej pomocy prawnej dla wszystkich.
- Myślę, że powinno rozróżniać się poradę prawną i obywatelską. Bezpłatna porada prawna powinna być świadczona osobno, niezamożnym, nieporadnym życiowo. Zaś nie uważam, że kryterium to powinno dotyczyć porady obywatelskiej odnoszącej się m.in. do praw i obowiązków człowieka i obywatela.
- Zgadzam się, że powinny być wprowadzone kryteria podmiotowe i przedmiotowe. Jedyną uwagę jest taka, że przy wprowadzaniu kryterium finansowego to na punkcie porad prawnych nie może ciążyć odpowiedzialność bardzo szczegółowego sprawdzania klientów. Sądzę, że powinno wystarczyć oświadczenie klienta o tym, że te warunki spełnia.

e) Jeśli chodzi o wskazanie usługodawców, a więc podmioty świadczące usługi polegające na udzielaniu porad prawnych i obywatelskich to:

e1) Jakie podmioty z obecnie funkcjonujących byłyby Twoim zdaniem w stanie zająć się poradnictwem prawnym lub obywatelskim (ewentualnie czy dostrzegasz potrzebę utworzenia nowych)? Prosimy o odniesienie się w ramach odpowiedzi zarówno do podmiotów niepublicznych, jak i publicznych.

- Biura Porad Obywatelskich, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe, kliniki prawa, studenckie poradnie prawne.
- Myślę, że na rynku jest miejsce dla wielu podmiotów, ale powinny być to podmioty wyspecjalizowane, które nie działają w celu osiągnięcia zysku.
- OPS-y, organizacje pozarządowe, „rzecznicy”, Biura Porad Obywatelskich (zrzeszone w ZBPO), studenckie poradnie prawne.

e2) Na jakich zasadach powinien odbywać się ich dobór (co powinno być brane pod uwagę)?

- Doświadczenie, chęć do działania, ew. wykształcenie kierunkowe.
- Powinny zostać określone jasne i konkretne standardy które będą certyfikowały w skuteczny sposób podmioty, które będą chciały zająć się poradnictwem.
- Organizacja, kompetencje, środki, doświadczenie.
- Kwalifikacje, standardy.

- Struktura organizacyjna, charakter poradnictwa, rzetelność realizacji dotychczasowych projektów, sformalizowanie działalności.
- Celem podstawowym nie jest zysk, organizacje „z misją”.
- Certyfikacje.
- Wynik dotychczasowej pracy.
- Doświadczenie w poradnictwie, kadra doradców.
- Kwalifikacje osób udzielających porad.
- Spełnienie minimalnych standardów, przystąpienie do konkursu ofert, doświadczenie w poradnictwie (żeby zapobiec powstawaniu podmiotów zainteresowanych tylko czerpaniem zysków z danego źródła – przykład – stowarzyszenia działające z nawiązek przed wprowadzeniem FPPP).

f) Jak weryfikować pracę podmiotów udzielających porad prawnych bądź obywatelskich?

- Poprzez nadzór organów wyższego rzędu, sprawozdania z podjętych interwencji.
- Prowadząc sformalizowane poradnictwo wprowadzić kontrolę porad udzielanych przez podmioty. Każda organizacja powinna zadbać o to samo w ramach standardu.
- Podmioty udzielające porad prawnych i obywatelskich powinny być weryfikowane przez powołany organ np. wskazany w projekcie modelu poradnictwa prawnego i obywatelskiego.
- Ewaluacja u osób objętych wsparciem, kontrola wzajemna i audyt zewnętrzny.
- Nadzór + certyfikacja następcza.
- Cykliczna kontrola wpisów udzielonych porad do bazy danych.
- Przez organ powołany przez Radę Pomocy, ale spośród osób posiadających ogromne doświadczenie w pracy danych struktur.
- Raportowanie. Jeżeli są niepokojące sygnały mogłyby odbywać się kontrole organu który będzie decydować o rozdaniu środków finansowych. Nie powinna kontrolować jedna osoba, ale zespół, który będzie się składał z: osoby z wykształceniem prawniczym, osoby z doświadczeniem w pracy w punkcie PPIO i NGO, osoby która będzie prezentowała organ przyznający dotacje.
- Spraw pozytywnie załatwianych, poziom satysfakcji klienta, możliwości.

g) Co jest istotne Twoim zdaniem jeśli chodzi o standard obsługi osoby zgłaszającej się po poradę prawną albo obywatelską?

- Najlepsze, w miarę możliwości odpowiednie przygotowanie osoby udzielającej porady.
- Ważne jest zaufanie osoby, która zgłasza się po poradę, zaufanie do podmiotu udzielającego porady, podmiot powinien zapewnić poufność, rzetelność, porada musi być zgodna z obowiązującym stanem prawnym, osoby udzielające porad będą miały odpowiednią wiedzę (potwierdzoną np. dyplomami, certyfikatami), ale również będą miały doświadczenie i umiejętności do udzielania porad.
- Profesjonalizm doradcy, sposób rozmowy, otwartość, empatia, chęć zrozumienia i

Fundacja Uniwersyteckich
Poradni Prawnych

- pomocy, wiedza merytoryczna, standard poradni (warunki lokalowe), lokalizacja.
- Odpowiedni dobór personelu i jego właściwe przygotowanie.
  - Poufność, bezstronność, rzetelność, anonimowość nieodpłatności, jakość.
  - Rzetelność świadczenia porad.

Oprac. dr Marta Janina Skrodzka – Ekspert ds. Upowszechniania FUPP

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

poradnictwo
prawne i obywatelskie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Opracowanie kompleksowych i trwałych mechanizmów wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego